

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címrendőlevelekben. Ára évnegyedre 3, félévre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgyutczában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hasábon egy sor után 4 pkr-t közzétesznek; folytonos hirdetésekért illő pcr elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 pkr bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamiók sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

AZ OLAJ-POGÁCSA.

I.

Dr. Schadenberg Halléből következő érdekes dolgokat közöl az olaj-pogácsáról. Nem ismeretlen a mezőgazdának, hogy az olaj-pogácsa jó és hathatós trágya legyen. Vannak egész kerületek, hol az olaj-pogácsát bizonyos növények trágyázására kizárólagosan használják. Niederlandban p. o. a repce, len és kender-trágyázáshoz kizárólagosan olaj-pogácsát használnak. Egy mázsa olaj-pogácsának trágyaerejét némelyek 30 mázsa legjobb istálló-trágyával azonosítják. Meglehet azonban, hogy ez talán túlfeszített hasonlat is: azonban annyi mégis elvitázhatlan, hogy az olaj-pogácsa egy jó, gazdag és könnyen alkalmazható trágyaszor, mely kedvező időjáratnál a földben könnyen felolvadva, a növénynek gazdag táplálékot ad; az olaj-pogácsa ugyanis mindazon ásványrészeket dúsan tartalmazza, melyeket a növények kitünőleg kedvelnek, és pedig olyan alakban, melyben azok sebes felhasználásuk és átváltozásuk következtében, a mivelt alatti növénynek legkönnyebben lehetnek táplálékul. Osszák bár az olaj-pogácsa ezen tulajdonát más trágyaszorokkal; azonban bir mégis oly előnnyel is, melylyel a más trágyaszorok nem dicsekedhetnek.

Áll ugyanis a növényzet tápláléka módjánál mindaz, mit az emberi, általában pedig az állati tápláléki-módról tudunk. A Termelő ezen két külön osztályának egyes tagjai táplálékánál főkéllék a Stikstoff, hogy új alakzatokat hajthassanak. A krumpli, rizskása és Graupen igen kevés táperővel dicsekedhetnek, mivel kevés Stikstoffot tartalmaznak; 100 font rizkásában nincs ugyanis $6\frac{1}{2}$ lat Stikstoffnál több. Ellenben a hús igen tápláló és erőt-adó étel, mivel 100 fontban nincs 13—14 font Stikstoffnál kevesebb. Nincs ez a növényeknél is más képpen. Ezeknek is az léven a legmegfelelőbb trágya, mely sok és e mellett könnyen elsajátítható Stikstoffot tartalmaz. A Stikstoff egyesül a vízzanyával (Wasser-

stoff), s átváltozik ammoniává, mely alakban a növényzet ezt legkönnyebben élvezheti. A szaru - forgács nagy becsűvel bir mint trágya, és pedig azért, mert 100 fontban 14 font Stikstoffot tartalmaz. A galamb-ganénak hasonló kitűnő becsű van, s ha a mért-et vizsgáljuk, ugy találjuk, hogy mivel 100 font nedves ilyen trágya 8 font Stikstoffot képes adni. Mindenki ismeri a czélszerűleg elkészített csontliszt-trágyának hatását, mely száraz állapotjában 100 fontból 7 font Stikstoffot ad. Minden mezei gazda jól tudja, hogy a szarvasmarha vizellel korántse oly hatásos trágya, mint a lóé, után járva vegytanilag kitűnik az ok, mely arra alapszik, hogy 100 font szarvasmarha vizellel csak 27 lat Stikstoffot ad akkor, midőn a lóé 2 font $19\frac{1}{4}$ latot. A juh-trágya hatása tudva van, és abban kap csak 100 fontból 1 font $3\frac{1}{2}$ lat Stikstoffot; ismeretes továbbá az is, hogy a kecske-trágya sikeresebb a juh-trágyánál, oka pedig az, mivel az elsőben 100 fontban 2 font 5 lat Stikstoff van. Bizonyosan egy gazdának se jut eszébe a galamb vagy kecske-trágyát, ha még annál több mázsával birna is, földjére akkora mennyiségben hordani, mint az istálló-trágyát. Jól tudja ugyanis, hogy az istálló-trágya hatása sokkal kevesebb, és ha kémleljük, mit tartalmaz Stikstoffban, látjuk, hogy 100 fontban alig van több 13 latnál, és hogy 200 mázsa trágyával nem viszünk földünkre 9 font Stikstoffnál többet, és így, hogy 4 font kecske vagy 9 font juh-trágya vagy 4 font lóvizet képesek a 200 font istálló-trágyát pótolni.

Az olaj-pogácsa a mellett, hogy mindennel bir, mi a növény életére megkívánatik, még Stikstoffban is kitünőleg gazdag; 100 font repce-pogácsa tartalmaz ugyanis 5 font Stikstoffot; a többi olaj-pogácsák pedig (kivéve a kender és búkkolajat,) még gazdagabbak. A lenmag-pogácsa tart 100 fontban $5\frac{1}{2}$, a napraforgó-pogácsa pedig $8\frac{1}{2}$ font stikstoffot. Általában 1 rész olaj-pogácsa felér 12 rész legjobb istálló-trágyával. Ha egyéb előnyeit az olaj-pogácsa-trágyának (mint könnyebb fu-

varozást, és hogy ez által számos marhának tartása nélkülözhető sat.) nem is említvén, a fennebbiek is eléggé bizonyítanak annak hasznáról.

Nemes János.

Telegraphunk.

Telegraphunk e hó 1-jén kolozsvári állomáshelyén használatba lépett. Rajta az állomások már jönnek-mennek. Minő bőséges van Bécsben két órákor, ötkor Kolozsvár is tudja. S reméljük, hogy a távírdá-hivatal pár nap alatt magansürgönyöknek is megnyílik.

Régen is várja a polgárisodás e szép gondolatát, a haladó korszak e symbolumát, mely a külföldet korán felvilágosította. S ha rá gondolkodunk, hogy Europa 2000 telegraph-állomása közt csak a szebenit, s brásait látjuk Erdélyből, s Kolozsvár csak a harmadik ezében tűnik fel: szomorodva tapasztaljuk elmaradottságunkat, s örmérmétek közt üdvözöljük a telegraphot, a vasut ez előhírnökét. Üdvözöljük, mert érkezése közömbös; mert vonalában a mivelt-ség terjedő sugárát látjuk. Nem leszünk többé oly elszigetelten a nagyvilágtól; Erdély éjszaki része is közelebb jut egy lépéssel a civilizált Európához. Erdély is elküldheti gondolatait pár perc alatt a levegőn, a földön, a tengeren át távollatokhoz.

A magyar eddigéllel nem sokat törődött a távírdával: drágasága miatt közhasznosága nem igen volt ismeretes; de napjainkban használati ára ugy le van szállítva, a velelés szabályai oly könnyűvé lőnek téve, hogy bizonyára alig lesz hazánkba, ki azt igénybe nem veszi. Miért is a közlekedés e gondolatgyors eszközt a kevésbé figyelmezők kedviért jónak látjuk pár vonásban ismertetni.

A távírdák csak német és francia szövegű sürgönyöket vesznek fel; az olasz és angol csak kivétel. Egy egyszerű sürgöny husz szót foglalhat magában, melyben az összetett szók, ha két vagy hárommal nincs közöttük, egy szónak vételnek, de ha az ily szók jellel vagy nével több tagból állnak, két szónak tekintődnek. Ha számjegyek fordulnak elő, 5 szám képez egy szót, de ha a számok közt elválasztó jegy van pl. 45,223, vagy tört, mint $\frac{3}{4}$, ugy két szónak veszik. Szókkal írt számok a szókra eső díjt fizetik. Egy sürgöny megérkezése helyén több példányban is ki lehet osztatni, s minden egyes másolat 24 pkr. S ha egy sürgöny több állomásra van címelve, díjazása az állomások távolságához képest külön történik. Ha pedig a

feladott sürgönyt bizonyos kitűzött időre a hivatal nem expedialhatta, vagy a feladó körülményei miatt elküldetése előtt visszaakarja venni, teheti, s lefizetett díjából csak 24 krt tartanak vissza. A feladó feleletet várva sürgönyére, a szók bizonyos száma szerint a remélt sürgönyt előre is kiízeheti.

Hogy az államsürgönynek a magánügyek felett, s hogy az utóbbiak közül az előbbi irodába érkezettek a következő felett mindig előnye van: természetes.

A sürgönynek lehető világosan, de mégis a legnagyobb rövidség- és szabatosággal, kell írva lennie. Kihúzott szavak után javítások, benne nem fordulhatnak elő. Alakja következő:

J. A. urnak Nagyváradra.

Foglalja le holnapi kolozsvári posta-kocsin az első második helyet rögtön. Ellenkezőről távírdailag tudósítson. N. N.

E sürgöny magyarul 19, németül 20 szót foglal magában, pontozást semmibe se véve. A címzetnek nagyon érthetően kell kitéve lenni; különben a rossz címezésből származó hátrányokat feladó hordozza.

A fennebbi sürgönyvel egy ismerősünk a napokban reá nézve kellemes tréfát üzött. Pesten találkozik egy pár honfiával, kiknek mondja, hogy jövő reggel indul haza, s Váradról még az azon napi posta-szekeren akarja folytatni útját. Honfiai szintén azon akartak tovább utazni, s nevetve adják tudtára, hogy ők meg fogják őt a posta-szekerben előzni, mert ők már azon esti vasutonallal indulhatnak. Elmentt ismerősünk egyet gondolt, tollat ragad, a fennebbi sorokat papírra rögtönzi, 1 ft 48 krt mellékel, távírdai hivatalba küldi, s félóra múlva a sürgöny helyén volt. Másnap, négy órákor bizton hajtott Nagyváradon a posta udvarára, hol, miután honfiak egy második posta-kocsit eszközöltek magoknak, elneveték a tréfát. S a sürgönyre fizetett csekély díj által ismerősünk azon kényelmes helyzetbe jött, hogy egyfolytában 31 óra alatt Pestről Kolozsvárra érkezhetett.

Csekély példája a távírdá hasznosságának, de mindenesetre példa arra, mennyi mindent lehet fölhasználni.

Gondolhatni, hogy a díjak magasságát a szók mennyiségén kívül még a távolság is határozza. A távolság Európában 10 zónára van osztva: az első zóna 10, második 10—25, harmadik 25—45, negyedik 45—70, ötödik 70—100, hatodik 100—135, hetedik 135—175, nyolcadik 175—220, kilencedik 220—270, tizedik 270—325 mérföldig terjed; e mérföldek számításában központul mindig a sürgöny feladási helye veendő. A 20, 30, 40 stb. szóból álló sürgöny a szerint fizet többet, a mint te-

zel a karavánhoz, egy szakasz által kísértettek.

Mihelyt az egész aula ut-készen volt, Arzalan-zultán egy jósnak parancsolá, hogy a vándorlás kimenetele fölötti jóslatát tegye meg. A bába kiugrott a sorok közül; övéből nagy kést vont elő, a porba egy kört húzott maga körül; s miután a kést torkához tette, teli szájjal elkezdett énekelni. — Ez éneket iszonyu testfarsásokkal, ugrásokkal, örült fintorgatásokkal kísérte, mely majdan egész testét kimerítte. Halottként omlott a földre, vagy legalább mély álomba látszott süllyedve, s alig észrevehetőleg lehelet.

(Folytatjuk.)

Merengék.

Merengék én az őszi táj felett,
Olyan komor kiellen a határ!
Élet s a kedv többé itt nem honol,
Tul tengeren repült a kis madár.
A tiszta ér a merre csak szalad,
Partján virágok nem mosolygának.

Bibor-palástban jön a nap megint,
A letartott határ felett megáll;
Szívet a bánat árja ellepi,
Vér-könyvek hullat, s nyugodni száll.
Az éji csöndet nem zavarja nesz,
Dalával egy madár se zengedez.

Olyan e szív is, mint ez őszi táj.
Nincs benne oh! sehol öröm-virág;
De majd jön a tavasz, s e szívbe is
Tán jönni fog megint a boldogság.
Kis fecske, hozd nekem meg újra azt,
Ha hirdeted daloddal a tavaszt!

Ifj. Pál Sándor.

A KIRGIZEKRŐL *)

E beszéd naiv nyíltszívűsége, győgyulásonra nem vala éppen előnyös; de mivel nem volt mit tenni, tetteitől nyugalommal így feleltem: „Híven foglak szolgálni. Ámbár e percig semmiben se volt alkalmam tetszésedet kinyerni, mégis egy kegyelmet merészkedem kérni tőled, addig is, míg magamat arra méltóvá tehetem: beszéld el, mily módon lettem rabszolgáddá, — mert oly belem valék, hogy semmitse tudok abból, mi velem történt.”

„Legyen; elbeszélem a dolgot. Ezelőtt husz nappal ügyeim Orenburgba vezettek. Este újra elutaztam e városból, s midőn az országtutrol az előttünk menő vonalon, félre kanyarodtam, hogy ismét pusztáinkba térjek vissza, két fegyveres férfit láttam, kik valami taliga-formát húztak. Csak négy kirgiz volt velem, tevéimet vezetni; a többieket előre küldtem volt.

Félvén, nehogy a kozák örök a lövést meghallják, nem támadtam meg a rablókat, kik tanakodtak, mi tevők legyenek veled. Az egyik, nagy, erős, daczos alak, egyenesen a fejedet akarta levágni; a másik, halvány, szikár férfi, ugy vélekedett, miszerint jó lesz téged éppen azon helyen hagyni, a hol állottak, hogy vért ne ontsanak, mert — jegyzé meg — a tör, vagy szekereze segélye nélkül is meg fogsz nem sokára halni. A szél szárnyain meglehetősen távolról meghallám beszédöket. Vágtatva hozzám lovagoltam; közeledésem megrettentette ugyan őket, ámde, midőn — távol, hogy a várostól oly messze, velök harcba bocsátkozzam, — nyilvánított, miképp a zavarból kisegéltni kész vagyok, és a vitájok tárgyau szolgáló embert magammal viszem, nagyon megörültek. A rablók megégyeztek, miszerint azon föltét alatt,

hogy nem engedem meg nekik Oroszországba irni, s bármínő váltságdíjért is haza nem eresztelek, birtokomba adnak. Igéretet tettem, s ők a város felé visszamentek. — Erős hideglelés jött velem, s eszméletlenül fekvőtől, egy pokróczba takarva. Mindjárt levágtattam két kóst, s megnyuztatván, bőrt még melegen testemre szoritottam; *) tégedet a portékák közé a tevékre felpakoltalak. E juh-bőrök, s bizonyos égetett tile gu-lá-bakból **) készült por, mit mindig magammal hordok, mert veszett-eb harapása ellen is hasznos, élted súlyedésnek indult csónakát megtartották. Mihelyt ismét aulamba jutottam, asszonyaim kérésére a legjelesebb jóst ***) hívtam elő, s megparancsolám, hogy varázsmesterséget vegye igénybe, s betegségem egész ideje alatt ki bonyán mellett játszdjék. ****) Naponként 2—3 fris bőrt tett testemre. Feleségeim lassankint rizs-levest s chiraz-italt *****) töltöttek szádba, s így lsten, és a próféta kegyelme megmarasztott az életnek, s azon tisztességnak, hogy Arzalan-zultán annak szolgálhass. — Ifjuságod, midőn megláttalak, megindított; — most enyém vagy, s a házadba visszatérhetésnek még reményéről is le kell mondanod. Egészséged köztünk ismét visszaáll; semmi dologgal nem foglak terhelni: nőim enned és innod adnak; menj, nyugodj ki magadat, s majd meglátjuk, idővel mit csinálók belőled...“

Arzalan-zultán családja három asszony, és

*) E módot a kirgizek gyakran használják.

**) Tilegu a fogolyhoz hasonló madár.

*** E jások (a m a n o k, b a z á k) egyszerűs mind ügyes orvosok.

****) A k o b y z nyílts szél hegedű, lőször hurokkal. Vonóval kezelik, mint a hegedűt. A bazák e műszert varázslásaiuknál használják.

*****) Chiraz, a pusztákon tenyésztő ju, mely határozott izzasztó-szerként használják.

négy gyermekből állott; egy velem hason-korú fiú, s három — 5, 6 és 7 éves — leányból. Az asszonyok egyenlően szépek, és fiatalok voltak. — Ha megállítjuk, hogy a homlok alatt mélyen fekvő szemek, s kiálló pofa-csontok az arcot el nem torzítják, ugy Arzalan-zultán nejei bármely európai fővárosban szépségeikül tünnek volna föl. Őt magát is — bárha negyven éves volt — kirgiz Apollónak lehetne nevezni. Fia negyedik feleségétől való volt, ki már nem vala életben, de az ifjú Gaiuk mindegyik gyám-anjában, éppen azon gyöngödséggel, és szerető gondossággal találta fel, a mely a polgárisult nemzeteknél se minden mostoha-gyermeknek jut osztályrészül. Főnököm családjával meg volt elégedve. Hölgyei jól éltek egymással, — vig kedélyűek voltak, s igyekeztek ezer kedves, és gyöngéd fogásokkal tetszeni azoknak. Szolgáikkal szeliden bántak, engem testvérekként szerettek, s hálával tartoztam irántok, mert nekik köszönhetem egészségetemet.

Az ősz közelgett, s aulánk már tovább-vonulásról gondolkodék, oly helyet keresendő, hol téli szállásunkat felülthessük. Arzalan-zultán minden szomszédos aulához követet küldött, hogy jelentse nekik költözését, s közölje azon irányt, melyet a pusztákon követni szándékozik. A küldöttek visszatértevel mindent csomagokba pakoltak; folszédet a sátrakat, — a tevék, és igás-lovakra roppant terhekkel raktak, s adott jelle mindenki rendbe állott. Minden család külön szakaszt képezett; — a gyermekek, ifjú lányok, mindkét nembeli öregek, és a betegek a tevékre helyeztetek. Minden férfi, ki csak fegyvert fogni képes volt, lóra ült; ugy az ifjú nők is. Kiki, mint valami nagy ünnepe, legszebb ruháját vette magára. A karaván elején, hátulján, és oldalain lovag-csoportok voltak, — lándsa-, nyíl-, karddal és kanócos, hosszú puskákkal fegyverkezve. A nyájak, kö-

legaphiroztatása második, harmadik vagy következő zónákba esik. Így pl. 20 szó van az első zónában 36 pkr, a másodikban 1 frt 12, a harmadikban 1 frt 48, a negyedikben 2 frt 24, az ötödikben 3 frt, a hatodikban 3 frt 36, a hetedikben 4 frt 12, a nyolcadikban 4 frt 48, a kilencedikben 5 frt 24 kr, a tizedikben 6 frt. 21—30 szóból álló sürgöny az első zónában 54 kr, a másodikban 1 frt 48, a harmadikban 2 frt 42, a negyedikben 3 frt 36 pkr. 31—40 szó az első zónában 1 frt 12 pkr, a másodikban 2 frt 24 kr, a harmadikban 3 frt 36, a negyedikben 4 frt 48 kr p. p. stb. *)

Alapos okkal bíró reklamációk táviratása ingyen történik. Feladó reklamálhat befejezett illetékiért, s azt egészen vissza is kapja, ha sürgősségét vagy kényét tartalmú szövege miatt, vagy mert a hivatali szobában elveszett, nem expedíálhatták; valamint akkor is, ha a világosan írt sürgöny érthetetlenül vagy nagyon későre telegraphirozottak kellő helyére.

Mily szerkezete van a telegraphnak, mily sebességgel repül, nagyon ismeretes. Nincs is egyéb hátra, mint szerencsét kívánni hazánkfiainak az új vívmányhoz.

K ö v á r i M i h á l y .

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

N.-Egyed, szept. 25. — Megy a vándor má-dár, és eszembe jut, mint vándorolnak ide-oda színtársulataink, vivén magokkal élévágyat, nagyon sokszor magasabb hivatások érzetének egyetlen sugára nélkül. Szent ügynek apostola, (tudán kívül) amaz élet sulya alatt meghajlott, gondredőzött férfi, s nemzeti életünk egyik leg-fontosabb hivatás tagja azokra nézt, kik mi velődésünk szempontjától (távilag és szellem gyermekeiket ösmerni) messze vannak, hogy ezek el ne felejtseken magyarul beszélni; erzeni. Ily szempontból üdvözölöm én a vidéki színtársulatokat, s kívánom tőlök a folytonos haladást. És ha szétnézünk a vidéki társulatokon, alig találók egynehányt, ki évek teltén rossz modorát elhagyva, a képzettség egy bizony fokon áll, telve haladásvágy, és a művészet rajongó szerelmével. Az vándorolja a hont keletől nyugatig, barátja a sötét arczu nélkü-lözés, álka a szétvonás és az irigység, s átfá-radt életének estvéjén a koldusbot... Sorsuk bizonyára megérdemli a részvétet. De hát mi-ért nem pártolatlannak kellőn?!. Azért, uraim, mert legtöbbnyire évek múltán is a régiek. És lehe-nek-e mások, midőn oly ritka a jóakaratu bírá-ló vélemény, mely után, aki akar, javulni tud-hatna... Én mindegyiknek jó barátja vagyok, de, gondolom, hogy mind nekik, mind a közön-ségnek hasznos szolgálatot teszek, ha igénye-telen véleményemet kimondom. A társulat igaz-gatója, Pozsonyi Alajos, erélyes igazgató, jó jellemző, de szavaltában hiányzik a való érzés. Pozsonyifő szép delies alak, de hangja a Jókainő-féle szerepekre nem eléggé érzéses, s plastikája túlzó. Békési tehetséges színész, de nem művész, hangjában nincs meg az ol-vadékonyság, nem ismeri az érzelmek hang-jait külön. Szakmája a hőszerep s ebben van-nak jellemző pontok, hol „remekei”, de hiány-zik (hol kell) arczáról a büszke önértzet, —szen-védeylekben túlagradatik, míg érzelmei igen hidegek. Játscik cselszövőt, és hangja igen al-kalmas, de mimikája túlvitt, arca sokszor igen sátánias, szerepeit tudja, de nem érzi át, s azért nem is mondhatjuk el róla soha, mit egy angol után én is főnek tartok (This ac-tor drew tears from all who heard him⁶), hogy könnyet csalt a hallgató szemébe.

Lenkei szerepét nem tudja, szavazata átlathatos. Népszínművekben énekel, de hangja oszlokszáltn.

Lenkei né csinos szupidai alak; szavazata érzelmelmányos. Ajánljuk, szokjék el a rossz hangsúlyozásról, s beszéljenek valamit arczvonásai is, míg „geste“-jében karjainak szablon határt.

Barna a Szentpéteri-szerepkörben meglehetősen hangváltoztatással, arcváltoztatás nélkül, megszokott hibás taglejtéssel, túrhetőleg játsza szerepét. Sok jókék el a görbe menéstől, ott, hol az öreg emberek csak ifjú — egyenes test — tartásukat veszítik el, de meg nem görbülnek.

Barna Mari a társaság legreménydúsabb

teteltség; de látszik, hogy nem volt mintaképe. Hangja gyönyörű, de látszik, hogy nem hallotta a művésznő ajkán szólni az érzelmeket és indulatokat. Csinosan öltözik, de nem jellemzőleg. Szavátalát sokszor két hangnyelvezaddal is főlebb kezdí, mint kellene; ily esetben, ha szavatala indulat-hangokba megy át, hangja sokszor elveszí tisztaságát. Mit előnkbe állít, sokszor oly szép, de sok hiányzik, hogy „remek” legyen. Színészettünk s önön érdekében kérem a kisasszonyt, válasszon szerepkört, keressen mintaképet, aztán tanulmányozzon mindig és mindig, és akkor bátran elmondom, mit most alig merek bevallani, hogy ön Erdély legteltelegesebb kezdője. . . Montrez vous que jai raison.

Dóméné harmadrangu színésznő, javít-
hatlan hibákkal.

Sennyei első szerelmes, rossz maszkirozás, tanulatlan szerep, rossz dialectus és hibás organum birtokában.

Dézsi egy beszélő-gép, szorgalom és tehetség nélkül, nem hasonlít név-rokonához, ki valamelyik társulatnál van és Erdély legtehetségesebb vidéki színésze.

Berzeviczinőt még nem ismertem ki.
Róla máskor.

Ohajtanám, ha jóakaratu figyelmeztetésem színészeink okulására s nem mérgökre lenne, ez hiábavaló munka is lenne, a francia közmondás szerint: „Aboyer a la lune“

Nem lehet édes örömmel nem néznünk tanodánk népesülését, bár egy lap vezérczikke a minap örvendeni nem akart a gymnasiumok népesedésének. Mi népesedjék, ha ez nem? Nincsenek-e real-iskoláink, és ha volnának is, a gymnasiumi tanulás mindig a nemzet értelmi haladásának eszköze, s benne nőttek fel eddig is a termelő osztály legelőretalább tagjai is. Tanodáink nemzetiségünk védbátzájával is szolgálnak, a terjedő idegen nép-elemek ellen. És ebben legfontosb szerep az anyanyelvi jutott, melynek jelen népessége 700. Tanáraink száma kettővel szaporodott, Gáspár Jánossal, aki a Kolozsvárról lejtött 27 tagból álló mesterképezde r. tanára, és t. Jancsó Józseffel, ki a 11 tagú theologiae praeparandia mellé hívott meg terménytan r. tanárául. Az elem-tanoda és mester-képezde directora t. Gáspár János ur, a gymnasiumot (ki hamvaiból újra alkotó) t. Vajna Antal ur igazgatja. Adja az ég, hogy kezek alatt jeles tanítók és honfiak nőjenek.

r. l.

M.-Vásárhely, szept. 26. — Rég nem írtam, barátom: de talán tudod, hogy falusi gazda lettem, s miután te is egykoron e pályán működél, elhiszem, hogy nyáron és őszön át, nemcsak tömörked foglalkozás, de keresni s előre nem látott bajok is annyira igénybe veszik a zégnéy gazda idejét, hogy szellemi foglalkozásra kevés ideje marad fenn. — És aztán a mosani keszerves birtokviszonyok közt, addig, míg a megváltás napja, a tagosítás, el nem jöved, lemerem mondani, egy pályá sincs fáradalmaabb, keszervesebb és mégis hátálatalnabb, mint gazdaszát. Azonban csak egy kis türelem és kitartás van szűkségűn, mert az idő, — mint sok egyebeken szokta tenni, — jótékony átaltozás, gazdasági rendszerünkre is bizon emelhetni, hogy elhozzandja! . . .

Mt.-Vasárhely közelében lakván, innét és vidékünkől egyszerre kívántam most egy pár sor időstől szolgálni. Társalmi életünk műfomáról, melyet to itti jártadkor oly igazán hallgatag és monotonnak találál, írnék valamit, és azt az egy színesítést működésén kívül semmi énkész, semmi változékonyság vagy szellemi nem villanyozta föl közelről. És most az iten működött színtársulat is bomlának indult, hogy is már felbomlott egészen. Ma van az utolsó előadás a színezédulán, Lángh igazgató ur úcsja a közönségtől. Nem tudom valódi okát színtbomlásnak; ha azt írom, hogy e társulatnál — pár jó tagját ide nem érve — jobbat hajtott volna közönségünk, akkor meglehet az igazgató és társasága színesztétét sértém; ha pedig azt, hogy a pártolás hiánya oszlata szét, vagy a közönség azon része, mely igazán oly alkalson megett mindent e tarsulat támogatára, tudhatná mellán föl; tehát a tiszta tényt nem csak meg. Takács e társaság minden bizonyonyal legjobb férfi tagja. Bologgal együtt, fiteése ki nem kapása miatt kilépett és elutazott, zután még egy pár darab előadását megkísérte, de mi a legjobb tagokkal is oly gyengén ment, képelhetni, hogy azok nélkül a közönségnek igen vékony kielégítésre szolgálhattott. edig ohajtottuk volna, hogy a téli saisonra, midőn már a vidék is több idejét fordíthatja a szellemi élvezetre, és a városi lakos közönsége furdök sat. állat nem lévén elfoglalva, egy társaságot nyerjünk, mert azt merem hinni, hogy annát egy igazgató is bukásban nem madatt volna ! . . .

A bomlás eszméje akaratlanul is rá viszi
llamat, még egy más üdvös és talán párállan
ársaság szétbomlása félelmének megírására,
rtém a morosszéki tűzkármentő-társulatot.
em tudom mi az oka, azért senkit se vádolok,
é all, hogy a még mult áprilisban tűzkárt szen-
dedett Bándi és más egyének mind ez óráig még
árúkból egy krajczárt se tudtak megkapni. És
niután magam is tagja vagyok e társulatnak,
írhatom, hogy még repartálva sínes, mert
ég nem is kérték. Már pedig ez csakugyan
ételik, hogy his dat, qui cito dat; a károsul-
ak a mostan hallatlan pénsszűke között, oly
amatok s föltételek mellett kell hogy pénzt te-
emessenek, magoknak félire egy kis jökelet ép-
endők, hogy midőn kifogják kaphatni azon
ránylag csekély mennyiséget, semmi segélyt
nem nyújtan. A kezelő urak jobban tudják,
ol van a baj és segíteni kellene, mert külön-
en az erdélyi kölcsönös tűz-és jégkármentő-
ársaság nem olvadt belé a magyar általános
osító-társulatra, de ez jó részt kénytelen

lesz valamelyikbe belé olvadni. *) „Mint hallj uk a magyar általános biztosító-társulat is megkezdte ügyünköségeit Erdélyben fölállítani. Tegnap esett értesünkre, hogy M.-Vásárhelyt az „Arany-szarvas“ czimú gyógytár főnöke Jenei Albert ur lön e város és vidéke ügyünköül ki-nevezze. A czél üdvös és szent, kiki valássalzon elérésére, a mely által jobbnak gondolja, csak a népességgel kellene már megértetni, hogy mennyire érdekében fekszik magát az ily ele-mi károk ellen biztosítani. Közelebbből is Szent-háromság virágzó falu csaknem egészen porrá égett, és bizony kevés volt, ki kármentesítet-tel volna vagyonát.

A szellemi élet az anyyagival, a költészet világa a prózáival egygy úgy, mint a test a lélekkel egylye lévön kövve, szőlünk már vidékünk természetéről is. Öszünk gyönyörű, gabonánk, a mi kevés volt, szalmajában reményen felül jó és cresszős. Széna-termésünk is a mezőséghez képpst meglehűtős, sarjunk pedig szépen lett, s az idő annyira kedvezett, hogy szántszándékkal se lehetett volna roszat csinálni. Törökbi-zánk már csaknem teljesleg megért. Dohányunk pedig annyí van, mennyi talán évek óta nem volt. Füstölhetjük az életet. . . Csakugy a nép nem tudja, mennyit szabad belőle füstölni, s így a napokban is többen megfizeték az árá, úgy, hogy természetköz árá nem mulja felül büntetéseket. Szőlünk is a mi kevés van, megéréséhez biztos reményünk lehet. Határaink a régi prédálóskozh képpst türhetőleg megállottak; köszönet a gondos tisztviselőknék ! Csak az a kár, hogy gazdaszatunk a kor igényeinek megfelelő rendezése késik, késik pedig azért, mert maga a nép se meri földjeit nagyon javítani, miután a tagosítás, szerintek rémképnek napja, csakugyan előjvendő, és akkor nem akarnák másnak javítani földjüket. Már pedig ebben csakugyan periculum in mora, mert minden nap kiszámíthatlan kárt okoz. Egy kényszerített tagosítás vinne ki hennünket ezen pangó állapothól, mert a nép fél az újítástól, de ha egyszer benne lesz, hamar átlátandja a jobblétét! . . . Ne irtózzék csak az intelligencia, a falusi lelkesz urak a néppel megértetni, a mely fa száz vágásra nem dől le, a százegyedikre leeshetik. Egyszerre egy eszme se létesíthető. A ki erről kétékdednek, a közelmúlt, a franczia forradalom sat. meggyőzhethik igazságáról. De azért a világ halad. A felvilágosodásnak, a polgárisodásnak, ha lassan is, de mulhatatlanul feljövendő napja hazánkra is felsütend ! . . . A társalom jobblétének, sine qua non-ja a polgárisodás, ha fokozatosan is, de terjed. Az anyagi munkának a találékony ész által hovatovább mindinkább a természeti erőkre való nyomással, az anyagi erőnek a gépek, vasutak sat. általi roppant kímélése által a szellemi művelődésre mindig több idő és alkalom mutatkozik. A bámulatos közlekedés által a leghatalmasabb fegyver által csoda nöditásokat tesz. Azért bátran hihetjük, minden nyomoraink mellett is, ha egy kisső jól vízsgálunk, hogy a világ az arany, nem pedig a vasdó felé közelg ! . . . A jólét föltétele a felvilágosodás, ennek pedig létesítője a jó nevelés, eszmeteszerjesztés. Azért csak kitartás és ernyedetlen munkásság, hogy a közös munkásság által addig is, míg több javítást gazdaszatunkban létre hozhatunk, hozzuk el a nekünk falusi gazdának oly egető szűkséggé vált tagosítást.

Jenő.

Maros-Vásárhely, szept. 27. — Városunk egykori jelentőségét, vidor, zajos életét és bátárságos hangulatát a jelen még halvány színezetben se tünteti fel, bár az hazánk első rangu városai sorában áll, olében székelnek a nevét viselő cs. kir. kerület főhivatali, számos hivataloskódokkal; fennállanak, ha szintén változott alakban, tanintézeleink; megszorodottak magán leány-növeldek és van kisedőndő-intézeünk; mindezek daczára hiányzik hajdani élénkése; a nyilvános élet árnya se lehet a régieink, s igaza van e lap t. szerkesztőségének, midőn utczáit némáknak mondá, a m.-vásárhelyi színház ügyében irt derék vezércikkében.**)

Bizonyos elszigeteltsg, félrevonulás jellemzi a különböz köi körökre osztolt egyénekét; nincs olvasó, társalgó-egylet, melyben a kiébb körök egyesülhetnének, és ha a Wittich önyvékereskedése kölcsön-könyvtárral nem kiálkoznék, talán még kevesebb egyének találkoznának együtt. Szinte megfellelhen e körélenlenség; még a félév óta itt tartózkodó színársulat se tudott annyira felvillanyozni, hogy

* Az valóban kár volna. A marosszéki egylet egy nagy elhunynál bir más ismert egyletek felett, azzal, hogy a káptalanban egyformán részesedést kíván bármily épület és termény után. Ott a százas házat éppen oly olcsón biztosíthatni, mint a cserépet, s a kölcsönös részvét utjánál káptalanos az idénig (mint a várost nem glejte magába az intézet) nem ment 100 pfint után évenként 18 krml többlet; míg minden más intézetnél százas házat 100 frint után 1 frt 30 krt s 2 főt kell fizetni, míg cserépesért alig tized részét. Ez különbség lényeges és nagyfontosságu, ezért a részvéteyesek elutrinek egy kis időzést kielegítettésökben, mely ha a kezelők buzgóan látnak után, nem nyúlik hosszú időre. A marosszéki egylet nagyobb épületekre s városokra néve haszontalan, de falusi épületekre néve megbecsülhetetlen, mert a más egyletek tártatja sokkal inkább kedvez a városnak, mint a marosszéki, de a falukat s jelesen az olcsóbb épületeket, mindenek terhelí.

Szerk.

**) Lásd a K. Közlöny 70-dik számát.

a köztársalgási vágnak hatalmas lendületet ad-
va, egyhangu s félrevonulni hajlandó életünk-
nek végét szakította volna.

De a közéletenség, vidor zajos élet hiánya miatt, városunk többfajlag versenyzett hazánk többi városaival a czél és korszerű fejlődés pályáján, miről honi lapjaink tanuságok lehetnek; ezekben gyakran olvastunk e város eseményeiről közleményeket. Hosszas idő óta azonban, kolozsvári lapjaink nem szólnak külön rovat alatt rólunk, nincs körünkől se rendes, se rendkívüli értesítő vagy levelező, ki a nemzeti fejlődés magas ügye iránt lelkesedéssel eltele, szerényen nyilvánosságra juttatná a közérdeklő eseményeket; ki az elismerést igénylő tettek leírását közzéve, egyfelől a tényezőknél emelne, a nemes önértzetet és buzgósságot; másfelől követendő példát szolgáltatna másoknak is, és a ki, midőn a létező hiányokat, vagy éppen hazánk eredményi jelenségeket észlelyesen közlené, ez által kedvező alkalmat nyitva az illetőknek azok orvoslására.

Valóban káros és nagy veszteség a közügy érdekében, hogy városunk hosszú időn át hazai lapjainkban nem képviseltette, mikor arra talán nagy szükség volt és van, s a midőn körünkbeli, a rendes elhivatásban nem álló egyének közül is, e célra elegendő találkozhattának. Vetkezzék le az illetők különböző vonásukat, átvéleményeiket s fogjanak tollat, valahányszor városunk és vidékünk életében közérdeke események merülnek fel. Teljes bizalommal van, hogy a t. szerkesztők tért adnak közleményeinknek, mint e sorok írójának is, ki a hosszas hallgatást ezennel felbeszakítva, olykor-olykor bekopogtatni bátorodik a t. szerkesztőségénel, főként városunk közintézketeire vonatkozó értesítésével.

Köz és pedig nevelőintézeteinkről szólnak először, ugyanis a nevelés és tanítás azon egyedül eszköz, mint hazánk egyik legjelesebb férja kifejezte, mi nemzetünknek a többiek között szilárd állását nemcsak biztosítja, de sőt azok felett előnyt is adhat.

E folyó hó elején kezdték el gimnasia-
nuk új iskolai évüket, értesülésem szerint, mind
a hely. hitűek teljes, mind a r. katolikusok al-
gymnasiai ohaított számú tanoncokkal. Kü-
önösen népes a hely. hitűek teljes gimnasia,
az ehez csatolt elem-ostályok növendékeivel.
Élelkemelő látvány volt szép számuk felett ele-
kinteni, midőn az iskolai év innépelyesen
megnyitott. Ez alkalommal igazgató-tanár M.
F. ur tartalomdú beszédben adta elő az ifjak
libe, út tartott szép czélokot, az ezek megköze-
lésére igényelt kötelmeket és azon eszközöket,
miket jelvényekül lobogóikra feltűzve, az elő-
ördült akadályokon győzdelmet vehetnek.
Égre a kegyelet szent érzötének burjait hozta
dus rezgése, midőn néhai orvostudó Gecse
Dániel „emberszereteti intézetének” jelenlegt
llását előlerjesztette, s ez által teljesedésbe
tele először a végrendelet 16-dik czikkét,
s hennyiben a tanodát illette. Bizton hiszszuk már,
hogy e czikk ezután pontosan megtartatik. Mel-
lékesen megjegyzem, hogy a nagy alapító díze-
s sírköve most készül Kolozsváron.

Ez új iskolai évben foglalta el tanár Szabó Árpád is vegyét és természetrajzi állomását, három évvel ezelőtt megválasztották, de még ez évig maga képzése véget a külföld jeles egyetemén tanulmányozott. Mi őszintén sikert kívánunk a szép reményekre jogosító ifjú tanár urnak.

Az érettségi szóbeli vizsgálatok is megtartottak folyó hó 7. 8. és 9. napján iskola-tanásos, mlgs Salamon József ur, elnöke alatt. A vizsgálatra előállott 26 ifjú közül 23 érettnek nyilvánított és 3 visszavetett. Heten az érettek közül, tudásunk szerint, a szebeni jogakadémiára menendők.

Észleletünk szerint, jól van ellátva, különösen a fegymnasium, tanító-erőkkel; de, mint tudjuk, az anyagi, vagy világosabban, pénzügyi látás éppen nem olyan, hogy a mostani rendszer és viszonyok követeléseinek elegendő teheresen. E tekintetben még folyamatban van az adózás utjánai ajánlatok kimutatásának számbavétele; míg ez bevégezve nincs, e tárgyról nem szólhatunk, különben azon káros eredményt kábé esnénk, mint némely a dolgnak végére nem járt értesítők, kik háromszorta nagyobb összeget híreszteltek el, mint a valóság. Azláb zándékszik az iskolai előjáráság hirlapilag is közölni a hivatalos kimutatást; megvárja azt, mik az intézet érdeke, és igénylik a részvevő hazafiak.

Mielőtt azonban az érintett kimutatás megjelenne, legyen szabad mégis Fronius Mihály ur azafias buzgóságát nyilvánosság eleibe terjesztünk. Nevezett érdemes férfi felévelvezett hely. hitűek nagy temploma ur asztalához egy ehéz selyem díszesen kivarrott asztalterítőt, özelebből pedig a ref. tanodának 200 pft töét és 200 darab ezüst régi éremből álló gyűjteményt ajándékozott. Felesleges e szép tette részéről szavakat keresnünk, a tett önmagában beszöitve van; adjon Isten sok ily lelkes hazat, kik a nevelés öllárára hozott áldozataikkal egy szebb jövő felvirágzását östöljék és gazagon kárpótolják a mult veszteségeit!

Kisdédóvó-intézetünk is megérdemli, hogy t. olvasók ennek körülményeiről némi tudást vegyenek; de erről közelebbről.

Sincerus.

*) L. Bövebben : Neuester Telegraphen-Gebühren-Tarif v. E. Badaletz. Pesth. 1858.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

— Jelen hóban a gazdasági egyesület választmányá, s több tagjai gróf Mikó Imre ő excia elnöke alatt, kirándulást tettek az egyesületi szőlőskertjébe, hol 40 faj első hajtás szőlőt kóstolának meg, melyek éghajlatunk alkalmos voltát igazolják; ugyanakkor megkóstoltattuk a titkár Nagy Ferencz ur által közelebbi Markburgból János főherczeg ő fensége pinczéjéből hozott, rizling, tramini, rullendi, és fekete borok. A rizling megromlott, a tramini és rullendi pompásnak találtattak; a fekete nem versenyre a magyar fekete borokkal, de a kezelés, és faj tökéletessége kitűnik. Pár hét múlva ő excia, kíséretében titkoknak, s egy pár választmányi tag, kirándulást teendnek a szőlősgazdai bortermés megtekintése végett; s úgy hallszik, hogy elfogadásukra Zilahon és Tasnádon bor és szőlő-kiállítások rendeztetnek.

— Folyó hó 8-án, reggeli hét óra tájban, Bel-Magyar-utczában 437. szám alatt lakó asztalos mester két inasát a pinczébe küldvén, az ottan roppant mennyiségben lévő forgács öszszébb takarítására, a pusztá gyertyával olemment inasok a parancsot teljesíték is. E közben ők munkájuktól visszahívattva, a segédeknek hozandó reggeli tekintetéből; a falra ragasztott gyertyát ott feleddék; mi is lehullván, a forgács meggyúlt, s a láng hirtelen elannyira erőt vett, hogy a könnyen eloltáshoz remény se lehetett. Azonban a pinceajtó és ablakok bevakoltattak, de délután azon félelemből, hogy talán a pince boltive igen gyenge, s a forró-ság tasztó erejét kiállani képes nem leend, a pinceajtó kinyitattott, ez által a pinczében égő tűz új erőt kapván, az eloltáshoz remény se lehetett, dacára annak, hogy a városi tűzoltó hordókból egész késő estig öntetett a víz csatornákon a pinczébe. A roppant füstöt már tovább kiállani nem lehetvén, a kebli rendőrség miután megbizonyosodott a pince boltivének erősségéről, az ajtót újból berakatta, s midőn e tudósítás irauk, még mind úgy áll fojtva a mint egy négyszáz hordó víz által el nem oltathott tűz. A félelem oly magasra nőtt azonban, hogy nemcsak az ezen telken lakók, hanem a szomszédok is kezdetek házaikból kiköltözödni. Lehetlen ez uttal a kebli rendőrség erőlyes és fáradhatlan tevékenységéről meg nem emlékezni, mely eljárásának köszönhetni azt, hogy a vész ki nem törhetett, s hogy ovatosságból a közel eső házak a rendelkezése alatti tűzcsendőkkel megrakattak. A következtéről tudósítunkat annak idejében tesszük meg.

— Egy iskolát végzett ifjú, ki több ideig vészt gymnasiatis tanítóságot, ajánlkozik valamely mivel házhoz nevelőül, a rendes k. tanár-gyakon kívül a német, francia s angol nyelvből is adhat oktatást; bővebben utasolhatni a szerkesztőségnek.

— Egy kocsis két lóval szekérrel haladva végig a Szentgyház-utczán, egy oláh nőt letapadt s nehéz sebeket ejtettek lábán a kerekék. A kocsis elfogatott. Kárhözlatandó az, hogy a cselédek az utcákon s kivált a keskeny utcákon gondatlan sebességgel hajtanak; de éppen annyira kárhözlatandó az a köznépben, hogy az utcák és országutak közepén ámulogva, sokszor félrészegen, magára várja az elszerezőket, hogy gyakran megütösedett lovakkal lehetlen őket kikerülni, s megcsik a szerkesztőség.

— Több barompiazi házbirtokos és lakos köszönetét fejezi ki nekünk egy hozzánk intézett levélben, a Szilvágyból beküldött mult számunkbeli figyelmeztetésért, valamint a mi pártoló nyilatkozatunk esatolásáért is, melyet azonban mi szintugy csak kivonatban adhattunk. Ennek során el van mondva, hogy a kérdéses piac kikövezése ügyében a környező, sőt egész ezen város-részből lakosok, most másod ízben folyamodtak a német tanácshoz; ajánlották, hogy házaik előtt két ölnyre a kövezet költségét fedezik; azon piac közepében lévő, jobbadán ronda épületek kisajátításához erejök szerint járulnak; sőt a nivellirozáshoz, kikövezéshez is követ, porondot, napzsámot adni hajlandók, csak hogy ez oly égetően sürgető javítás és szépítés már egyszer munkába vétessék. E levélben éles hivatkozás van a mult alkalommal közölt tényekre, s azok valóságos határozottan állítatik; új védvekl fel van hozva, hogy a városrész lakói a belváros piacának kikövezéséhez járulván, igazság az, hogy a belváros is járuljon ennek rendezéséhez; fel van hozva, hogy a szedett vám a város pénztárába foly be; tehát ebből legalább egy rész mulhatlanul e piac szépítésére és tisztán-lartására fordítandó; fel van hozva a városrész lakóinak adózása s több ilyenek, melyeknek nyomán jogosnak állítják azon ohajtást, hogy e piac lakói se tekintessenek a város mostoháinak; hogy az ő egészségek és érdekeik is figyelembe vétessenek; hogy éret-tök is valami télessé s at. Végül azon közohajtást fejezi ki e levél, hogy az 1859-dik évi költségvetés alkalmával az illetők ezen piac kikövezésére s a fenforgó épületeirnek kisajátítására is tekintettel lenni sziveskedjenek. A mi iránt e városnegyed lakói az illető helyen kérelmezni is fognak.

Szerkesztőségünk helyt adott ezen felszólalásnak is; helyt adott pedig az itt nézete szerint fenforgó köztekintetnek fogva: de tiltakozik az ellen, mintha magán érdekek birták volna erre, valamint az ellen is, mintha e város-részen tisztelt előjáróságát compromittálni csak szándékában is volna; sőt annak egyenesen és határozottan védelmére és erkölcsi támogatásul szolgál. A szerkesztőség igen jól tudja, hogy az itt fölemlített reform e város hatóságának régi ohajtása, tett is benne előkészítő lépéseket, jelenleg is — ha nem csaldunk, — éppen hordatja a követ és porondot; a mint ezt a nagy-hidon túl mindenki láthatja; de ez sokkal nagyobb szerű dolog, hosszabb időt, több költséget kíván, mint a mennyiről a német város tartozása ekkorig rendelkezhetett; különben is annyi e város költségése, oly sok a sür-gősséget kíván, hogy egyszerre mindenkit munkába venni lehetetlen. Azonban meg vagyunk győződve, hogy az idej költségvetés alkalmával erre a már valóban égetővé vált szükség-re is tekintet lesz fordítva, és a fenforgó piac a közohajtás és főérdek igénylete szerint lassanként nemskára rendeztetni fog, mit mi is ismételve ohajtottuk és arra az időt, ha a finánciális bajok ellent nem állnak, elérkeztenek látjuk.

— E hóban érkezett városunkba a magyar zene tudományos ismertetése körül nagy érdemeket szerzett, S z e n f y G u s t á v ur, ki hazánkban hatvan darab eredeti magyar és székely népdallal látta el gyűjteményét. De ezen közkinés mellett egy családi kincset is éppen most viszen ki honunkból, nőjeül vevén, a mult héten Háromszékről egy kellemes fiatal urholgyet a Solymosi nemzetségéből. Nagy örömmünk tartjuk erdélyiekül, a derek S z e n f y t már félígmeddig miénknek is mondhatni.

— Albrecht, magyarországi főkörmányzó ő cs. Fősege, f. hó 3-dikán d. u. érkezett meg Maros-Vasárhelyre, a hol az „arany kereszt”-hez czimzett vendégfogásban rendezett szállása előtt egy tisztelegő század volt felállítva, melyet ő Fensege megsemlélvén, azután a katonai és hivatali méltóságok, s gróf Haller Ignác és Lajos cs. kir. kamarások, a papság és tanács tisztelegését fogadta. 4-dikén reggel táborimise tartott. Ő cs. k. Apostoli Felsege névnapija szintén megünnepeletett.

— Folyó hó 1-sőjén reggel Vízaknán tűz ütven ki, halván gazdasági és laképület lett a lángok martaléka.

— Károlyfehérvárt a Haynald L. kath. püspök ő excia által alapított leányiskolába már is mintegy 163 növendék iratta be magát, mint-hogy a kegyes alapítvány jótéményében valaskülönbség nélkül részesülhet mindenki; ezek közt 40 izraelita is van.

— Megküldett szerkesztőségünknek az „Aradi Híradó” első száma. Szerkesztője Grünwald Manó; tárczairója Buljovszky Gyula, a legkedveltebb pesti feuilletonisták egyike. A lap megjelenik minden vasárnap. Előfizetés egész évre 5 pft.

— Svédországban a bankjegyekre ez a rövid óvas van írva: „A ki ezt utánozza, felakasztatik!” Az igazságszolgáltatás ott szigorú és röviden megy véghez. A minap is egy szerkesztőt bárd általi halálra ítélték volt egy hóly rágalmazásáért.

KÜLFÖLD.

Oroszország. — Sándor czár megengedte a lengyeleknek, hogy lengyel létékre lengyel nyelvöket is használhas-sák, s ezentul lengyel nyelven is terjeszt-hessenek előkérvényeket. A wolhyniai nemességnek ezeket mondá a császár átuta-zásakor: „Uraim, hiszem s remélem, hogy önök velem mindenben egyetértenek, s a paraszt-felszabadítás ügyében a köztöt tartják szemek előtt; parasztjaik helyzetén tehát, mi a közjólétől elvá-laszthatlan, könnyíteni fognak.”

— Tekintve azon beszédeket, miket Sándor czár legközelebbi útja alkalmával az egyes tartományok nemeseihez tartott, s a látogatásokat, miket Varsóban elfoga-dott, alig lehet többé kétség az iránt, hogy ezen utazás Oroszországnak ugy belső mint külső politikájára nézve magas jelen-tőségű. Egyfelől az újítások, jelesen a pa-rasztok felszabadítás ellen itt-ott berzen-kedő nemességnek közvetlen minden oro-szok czárja szájaból kelle hallani, hogy az elkezdett reformok keresztülvitele neki szilárd, másithatlan elhatározása; másfe-lől pedig a kül politikát illető különböző kérdéseket is Varsóban előszóval fogták tárgyalni. Azon körülmény, hogy se a porosz herczeg, se Napoleon herczeg a

vég-hadigyakorlatokig nem maradtak Var-sóban, nyilván arra mutat, hogy itten nem volt a főcél, az idegen vendégeket kato-nai látványokkal mulattatni. Sőt egész ha-tározottsággal erősítik, miképp Napoleon hg. császári nagybátyjának sajátkezü leve-lét vitte magával, mely kizárólag politikai kérdésekre vonatkozott. A „Börsenhalle” levelezője is czéloz, habár egykissé re-jtélyesen is, ez irányban bekövetkezendő fontos eseményekre, mikkel lord Redcliffe-nek Stambulban tartózkodása is öszszefü-gésben állna. Lehet, hogy újból a Dunai-fejedelemségekkel gyűlt meg a bajuk, hol a legújabb tudósítások szerint az izgatott-ság napról-napra mind inkább terjedne.

— Mint az „Independence”-nak írják, a nagy orosz hajózási társulat szept 20-kán birtokába lépett a villafrancai ál-lomásnak. Az oroszok ottan, mint látszik, kényelmesen el akarják magokat helyezni. Egy orosz tábornok a szárd kormány-nak egy emlékiratot nyújtott át, egy Villafrancából Coninak menő vaspálya építése iránt, mely a Pó-területi vasuthálózathoz csatla-koznék. Így törekednek az oroszok teljes erejükből helyre útni eddigi mulasztásaikat s az új kor találmányait önérdékekben ki-zsákmányolni.

— Többször volt már szó a lapokban az Oroszország és Ausztria közti állitola-gos közledekről. Erre nézve a „Hambur-gi Börsenhalle”, s a „Leipz. Allgemeine” — e többnyire jól értesült lapok — meg-lehetősen határozott felvilágításokat hoznak. „Nem titok többé — mond az egyik lap bécsi levelezője, — hogy mindazon remé-nyek, melyek egy ideig nem minden alap nélkül a nevezett udvarok békes közlede-sére építve voltak, merőben vízzé váltak.” Az ez iránti kísérletek megheiusultának O-rooszország volna az oka, s az ausztriai részről ezuttal csak azon udvari asság-sa szoritkoznak, melyet a szomszédos hatalom iránti tekintet megkiván.

Törökország. — A mahumedán népeknek a kereszténység irányában el-len-séges indulatu mozgalmak Ke-leten nem akarnak szünni. Így Alexan-driából ezt írják: „Egy angol hajó Abyssinia partjain épp azon pillanatban találko-zott egy alexandriai kereskedőházhöz tar-tozó hajóval, midőn az utóbbin utazó arab zarándokok a legénység ellen fel voltak lázadva. Az angol hajó beavatkozása nél-kül a dseddaihoz basonló iszonjelenetek mennek véghez. Szyriában a muzul-mánok közti forrongás mind véresebbé válik. — Izmail pasa elhagyta Dseddáht, 36 foglyot vivén magával, a kik Stambulban fognak megítéltetni. Amde a valóságos fő-czinkosokat nem merte elfogni, — ott él-nek Dseddahában háborítlanul.

— Tripolisból, szept. 18-án kelt tudósítások szerint, melyek Marseillebe érkeztek, egy százlóalj katonaság, zsoldja ki nem fizetése miatt, föllázadt, s le kellett fegyverezni. Az europaik a konzuli épületekbe menekültek. A kor-mányzónak sikerült ugyan a csendet hely-reállítani, azonban csapat-erősítést kívánt a portától.

— Alexandriában erősen rebes-gették, hogy Dseddahban és Mekkában zsendülés ütött ki, mely alkalommal nagyszámu török katonaság veszett el.

— Redcliffe lordnak Stambulba mene-tele fontos szakaszt képez a török politiká-ban, azért kiváló tárgyat teszi a stambuli legújabb tudósításoknak. Az öreg urat még magaszultán is látogatással tisztelte meg. Azon jegyzékben, a melyben az angol kor-mány a volt követ tanácsait a portának a-jánlotta, az is volt, hogy az nem hivata-las minőségben ment hozzá. A francia la-pok nagy súlyt helyeznek e nem-re; ho-lott az csak kiemelt akart lenni Angolban mostani követje iránt, s valósággal nem az forog lenn itten, hogy a brit kabinet egy-kori képviselője minő czim alatt, hanem mily módon lépend fel.

— A Dunaifejedelemségek alkotmá-nyát illetőleg érdekes azon körülmény, hogy a portának a fejedelemségek fölötti

suzerainitási jogáról kezdetben éppen sem-mit se akartak tudni, s annak világos meg-említése egyedül Fuad pasa' erélyes föllé-pése által lön eszközölve. Továbbá, a szer-ződvény 8-ik cikkét illetőleg, mely szer-int a „béiktatás joga” a portát illeti, azon kérdés merült fel: vajlon a portát illeti-e azon jog is, hogy egy alkotmányszerűleg megválasztott hoszpodártól a „beiktatást” megtagadhasa? A konferentiai diplomaták e kérdést nem merték eldönteni, jobbnak látván azt nyiltan hagyni. Ezáltal termé-szetesen jelentékeny öszszetűközésekre is alkalom lön adva jövőre; de a conferentiás urak, mint látszik, főleg azon igyekeztek, hogy egyszer már készen legyenek mun-kájokkal, s e célzt igen is elértek; csak az a kérdés, hogy vajlon a harcztot, melyet a zöld asztalnál kikerültek, más téren oly könnyen fogják-e kikerülhetni?

Németország. — Egy angol lap-nak Berlinből szept. 17-ről írják: „A sajtó férfiasan nyilatkozott az alkotmány mellett; de mindenki tudja, hogy a sajtó feje fölött kard függ. A kérdés vitatása több esetben a lapok lefoglalására vezetett, melyek nagyobb buszkeségnek tarták be-csületesnek mint óvatosnak lenni.” A „M. Post” (Palmerston-lap) hiszi, hogy a po-rozsherczeg 14 nap vagy 3 hét alatt leteszi a regenségi esküt, a porosz alkot-mány 56-dik cikkelye értelmében. A ne-vezett lap azon meggyőződését fejezi ki, hogy a herczegnek az angol udvarral és kormány-nal való benső szövetsége őt a szabad, mérsékelt és értelmes kormány-zásmód elveiben megesősítendi. Csak az ily kormány elégítheti ki a porosz népet.

— A német-dán ügy szép lassudan halad most egy keveset elő, majd ismét jó nagyot hátra-fel. Ez idő szerint az utóbbi eset látszik napirenden lenni. A dán me-ghatalmazott, Bülow, bizalmas közleményei-vel, mint legújabbban írják, a német di-plomata frankfurti köreiben nincsenek megelégedve, mintha csak üvegen által nyaltatná a mézet az öreg urakkal: a dán ajakon termelt szavak semmi kézzel-fog-ható javaslatot se nyújtanak. „Ha e meg-adási rendszer tovább is így tart, akkor, mint írják a „Sch. Zig”-nak, nehéz átlátni, hogyan kerülhetné ki a szövetséggyűlés a fegyverrel végrehajtást.” De ha mégis ki tudja kerülni egy kis morgoldás után?

Svájc. — A Svájc jelentősége mindig akkor tűnik fel, midőn az europa-i Kelet és Nyugat között vagy egyenesen, vagy a Dél illetőleg, bizalmatlanság s ag-godalmak jönnek közbe. Ilyenkor nagy mé-ltánylással említik fel e természeti roppant erődnök stratégiai fontosságát, melynek őrsége egy egész, erőteljes nép, s van ré-sze Svájcznak az udvarias bánásban; azon-ban sok kísértést is kell kiállania. Egy ily pillanat ugyan az általános politika jelen viszonyai szerint nem látszik még elérke-zettnék, de Svájcban másként gondolkoz-nak e részben. Az olasz kantonok szövetsé-g-ellenes pártoskodásai nevelik az aggo-dalmat. De kiválólag fontos Franciaor-szág magatartása.

Franciaország régóta megszokta Svájcot saját katonai rendszeréhez számí-tni, s ezáltal Europa is megszokta Fran-cziaországnak harczias terveire követekez-tetni, mihelyt ez utóbbi Svájc iránt kü-lönös nyájasságot mutatott vagy alkalmat keresett az azzali öszszetűközésekre. S mind a két eset valóban éppen most van meg, s a svájci sajtóban a régi módon tükröződik. A nagyobb szerű fény, melylyel a francia követséget Bernben környezik, ama felot-ló nyájaskodás jele. De még a legtávolibb ázsiai keleten is, Chinában, kedveskedni kívánt Franciaország Svájcznak. Gros báró a kantonban lakó svájciak részére u-gyanazon kártalanítást követelte, miket a francia alattvalók nyertek. A Francia-ország és Svájc közti viszonyok köz-tudat szerint főleg a menekültek körül forog. A francia kormány internálását ki-váná a menekülteknek, s a svájci szövetségtanács engedett. A kantonok ebben sa-ját önállóságuk megsértését látják, s meg-

tagadják a végrehajtást; Franciaország e miatt komoly panaszt emel, s a svájci követnek Párisban lesz dolga ez ügynek elintézésével.

A másik vizsálya a Dapo völgyet illeti. Franciaország kereskedelmi s katonai okok tekintetéből vágyik e kised terület birtokára, s 350,000 frankot ígért volna azért. Waadt-kanton Napoleon, s a Napoleon-aranyak iránti rokonszenyből, az üzlet iránt hajlamot mutat; a szövetség pedig ellene nyilatkozik, hivatkozván a szerződésre, s a szövetségi alkotmányra, melyek szerint Svájcnak egész területe minden részében elidegeníthetetlen. Franciaországban nem nagy kedvteliséssel látják a svájciaknak ezen ő igazukba való erős bizakodását. A svájciakat a jelen helyzet megfontolása mindinkább ösztönzi a Németországgal szoros szövötközésre, a mi o-hajtandó is, mint egyik biztosítéka az általános békének.

Azsia. — Stambuli tudósítás szerint, a persa sah eddigi hatalmas főminisztere, Murza Agha Khan, két fiával együtt, kik közül az egyik a bel-, másik a hadügyeket vezette, letétetett; oly esemény, mely a közigazgatás tökéletes megváltoztatását, az állam bevételei és kiadásainak megvizsgálását, s azon roppant összegek vissza-

adátását foglalja magában, melyek az államkincstárból eltulajdonítottak. Rendkívüli a nép öröme, s a sah népszerűsége általános lett. A volt főminiszter nem sok kíméletet várhat utódjától, mint írják. Azt hiszik, hogy Feruk-khán, kit legközelebb várnak vissza Európából, leendő külügyminiszterré.

UJ POSTA.

— A Dunafejedelemségek új alapszabályzata már véglegesen népjogi méltóságot nyert. Az erősítővények kicserélése f. hó 2-án Párisban megtörtént. Csúpn gr. Walewskij, Fuad pasa, gr. Kisseleff és l. Cowley voltak személyesen jelen; b. Hubner, gr. Hatzfeldt és marquis de Villamarina ügynökök által voltak képviselve. Sok szép van az új alkotmányban, csakhogy bírák az oláhok saját emberségükkel gyümölcsötletni azon virágot, a melynek kinyílásán oly sok államhölcs huzamos időn keresztül dolgozott. Bár vannak, a kik hűségös reménynek tartják gyümölcsöt várni csinált virágtól. A fejedelemségekben, állítólag, nem jó hatást lesz a párisi ékes divatcikk, s ennél fogva

nem sokat várhat attól Franciaország. A választási törvényre nézve egyhangú a rószoló vélemény, s már is kiemelik annak képtelen következetlenségeit. Így a magas census folytán a gorgii választókerületben több lenne a követ mint a választó.

— Kelet-felé új felhők tornyosulnak. Legújabb érkezett jassy-i és bukaresti hírek igen szomorú képet nyújtnak az ama vidékeken uralkodó izgatottságnak, s ezen agitatók, mint írják, egyik-másik idegen hatalom részéről is gyamolítottak, sőt az izgatók nyíltan dicsekednének e hatalmak pártfogásával.

— A francia császár f. hó 2-án Chalonsba elutazott. Kezével elutazása előtt még miniszteri-tanács tartatott, melyben Jeromos hg. is jelen volt. Ugy látszik, hogy e tanácsban igen komolyan foglalkoznak Kelet ügyeivel, nevezetesen Chinával. Párisban t. i. tudni hiszik, hogy Oroszországnak Chinára nézve nagy tervei vannak, s nem tartják valószínűtlennek, hogy Oroszország ott a pekingi udvar javára a felkelők ellen interveniálni fog.

— Berli legújabb tudósítások szerint, a regensségi kérdés az alkotmány értelmében van elhatározva. Valamennyi porosz lap, egyetlenegnek kivételével, nagy örömet nyilvánítja a megoldás felett.

Utólag azt is erősítik, hogy az ügyre nézve so a nép között, se a felsőbb s legfelsőbb kormánykörökben nem volt nézetkülönbség, s hogy csupán a Kreuz-Zeitung-párt csinált ellenzéket igen jól ismert okokból. A rendőrileg elkövetett lapok ismét szabadon működhetnek.

— Hamburgi „Ausztia“ nevű postahajó szept. 1-jén indulván New-Yorkból, szept. 23-kán leégett. Valami 62 személy menekült meg az eddigi tudósítások szerint. A szerencsétlenség részleteit nem tudni még; 500 ember volt a hajón.

Sajtóhíradt. Közelebbi szám. 332. lap. 1. has. 43. sor: szutormai hely. olv. szutorinai; — 3-dik has. 36. sor: balsor hely. balsors; — 332. lap. 2. has. 58. sor: törvényhozás helyett: törvényhozás; — 5-dik sor alul kezdve: Bullige helyett: Bullier; — 2-dik has. 28. sor: esti gaz ihőse helyett: esti gani ihőse; — 59. sor: ki kerülteni helyett: kikerekíteni; — 59. sor: Egyikben hely. Egészben; — 12. sor alulról kezdve: szorgalmi helyett: mozzalmi; — 4-dik has. 45. sor: országai helyett: Oroszországgal; — 48-dik sor: megtartani helyett: megtadani; — 73-dik sor: istentelen helyett: kegyetlen; — 334. lap. 2-dik has. 15-k sor: uralomnak elintézésére helyett olvasd: uralomnak előzésére; — 19-dik sor: bevégzése helyett: végzése.

Bécsi börze. — Október 5-dikén. Erdélyi urbéri-papir 81 $\frac{1}{2}$. Magyar urbéri-papir 82 Nemzeti kölcsön 82 $\frac{1}{2}$. Arany 5 $\frac{1}{2}$. (darabja 4 frt 44 kr) Ezüst $\frac{1}{2}$.

Felölös a szerkesztésért BERDE ARON.

Urbérkarpótlási töke-utalványozás

A dézsi csász. kir. megyei törv. után Rácz László blenke-pótnai, falkusai b. u. 1313 ft 38 kr. — Pop János dragyiai bir. u. 175 ft 52, — b. Jósika Borbára öz. gróf Kálnoki Jánosné-

nak 4668 frt 30 $\frac{1}{2}$ kr. — Véér Miklósnak kődori, szekerestörpényi bir. u. 1853 ft 57 $\frac{1}{2}$ kr urb. kárp. töke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 25-ig. Tárgy. nap jan. 24-ke d. e. 9 órákor.

A zilahi cs. kir. megyei törv. után Zambó Francziska öz. Kovács Adámnak n.-dersidai b. u. 163 ft 38 $\frac{1}{2}$ kr. — Keceli Mária Feren-

cz Lászlónak menyői b. u. 1645 ft 53 kr. — dajboni után 343 ft 20 kr urb kárp. töke és jár. utalv. A köv. bead. nov. 6-ig. Tárgy. nap jan. 19-ke d. e. 9 órákor.

A szebeni cs. k. megyei törv. után b. Jósika Borbárának hévízi, datki, hidegkúti bir. után 17298 ft 54 $\frac{1}{2}$ kr. — Tamási Györgynek ára-

pataki, erődi b. u. 1206 ft 38 $\frac{1}{2}$ kr. — Jankó Károly, Dénes és Andrásnak peselneki, száraz-pataki, karatnai b. u. 1460 ft — Alba Mária öz. Talaba Samuának petki b. u. 375 ft 35 kr urb. kárp. töke és jár. utalv. A köv. bead. dec. 1-ig. Tárgy. nap febr. 3-ka d. e. 9 órákor.

HIVATALOS HIRDETÉS.

(535) 2095. 1858.

RENDELET

az erdély nagyfejedelemségi cs. k. bányakapitányságtól.

A magas cs. k. pénzügyminiszteriumnak ezen hó 2-kán kelt, s a birod. törvénylap 139. száma alatt megjelent rendelete 1. §-a alapján, az e honban fenálló bányaműhatárokat után járó határilletékek, melyek innen 1856 ban március 26-kán 406 sz. alatt kihirdetettek volt, idei decem-berben kezdve osztrák értékben a következő éven-kénti mennyiségekben lesznek fizetendők.

a) Közönséges hét ölös bányahatár (kishatár) után 6.4 kr. pp. helyett, osztrák értékben 11 $\frac{1}{2}$ krajczár.

b) Husz ölös bányahatár után (az abrudbánya- verespataki bánya megyében) 41 1 kr. pp. helyett, osztrák értékben 72 kr.

c) 3528 selmeczi = 4025.6 bécsi ölös bányahatár (középhatár) után 4 ft 55.5 kr. pp. helyett, osztrák értékben 2 ft 2 kr.

d) 3436 selmeczi = 3578.4 bécsi ölös bányahatár után 40.2 kr. pp. helyett, osztrák értékben 70 $\frac{1}{2}$ kr.

e) 12544 bécsi ölös bányahatár, s 32000 bécsi ölös bányahatár után 6 ft pp. helyett, osztrák értékben 6 ft 30 kr.

f) 12544 selmeczi = 14343.2 bécsi ölös bányahatár után 6 ft 50.7 pp. helyett, osztrák értékben 7 ft 19 kr.

A mi ezenen tudás, és megtartás végett közhírül adatik.

Zalathán, szept. 20. 1858-ban.

Székely,
cs. k. bányakapitány.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

uj állapotban. Értekezhetni iránta Kolozsvárt, belső-torda-utca, 124. sz. alatt.

(538) — (2—3)

Optikai jelentés.

Van szerencsém jelenteni a t. cz. közönségnek, hogy éppen most érkezett számomra Páris és Bécsből egy gazdag szállítmány optikai eszközökből.

Különösen ajánlhatom az agromaticus látcsöveket 6 üveggel, 7, 8, 9, 10 egész 20 frinyi árárt, színházi látcsöveimet 8 és 12 üveggel, 18—20 frt; conservatív szemüvegeimet, mindennemű u. m. arany, ezüst, békateknő, aczél, szaru és khina-ezüst foglalatban.

Bátor vagyok ajánlani az általam készített, khina-ezüstbe foglalt szemüvegeket, miután azok a legfinomabb üveggel vannak ellátva, s nálam 1 frttől 1 frt 30 krajterig árért kaphatók, s így szegényebb sorsuk is csekély árért jó szemüveggel láthatják el magokat.

Továbbá nálam mindig található mindennemű lorgnette, francia rajzeszközök, fekmérték, stereoscop-képek üveg és ércz-lemezekben, s mindennemű tárgyak az optika köréből.

Heinrich József,
optikus és gépész

(541) — (1—4)

Foghúzás, gálvánikus-géppel.

Alólírt közelebből megszerezvén egy gálvánikus-gépet, mely csak most Philadelphában dr. Frankis ur által fedeztetett föl, és Pesten legjobb eredménnyel használtatik, odaváló fogorvos dr. Turnovsky ur által a fogak minden fájdalom nélküli kivételére: föl hívja a fog bajokban szenvedőket, mint ki fogak takarítása, kivétele körül már több évek óta foglalkozék, s a fogak kivételére ez újonnan feltalált gálvánus gép alkalmazását már jól elsajátította, hogy azon gép segítségével az odvas és fájós fogaknak minden fájdalom nélküli kivételére akár szállá-

(539) 5171. 1858.

Hirdetmény.

A kolozsvári cs. k. kerületi pénzügy-igazgatóság részéről ezennel közhírre tétetik, hogy folyó év október hava 11-dik napján, d. e. 10 órákor az említett pénzügy-igazgatóság irodájában, a kolos-monostori alapít. uradalmat illető halászlai jog, s Szamos és Nádas folyókón, Kolos-monostor, Kardosfalva és Bács határában, melynél a kiküldött összeg nyolcezer forint és egy kr. teszen ezüstben; — továbbá a Kolos-monostoron az odaváló egyik liztelő malommal szembe fekvő pálinkafőző, mely egy lakóházat, egy pálinkafőző házat, egy előszobát, egy színt, egy kútat és két kis veteményes kertet foglal magában, s melynél a kiküldött összeg 123 frt 18 kr. azaz: százhuszonhárom forint és 18 krajczárokat teszen, nyilvános árverés után há-

rom egymásután következő évekre, t. i. folyó év november hava 1-ső napjától kezdve, az 1861-diki év október hava utolsó napjáig, a többet-igérőnek haszonbérbe ki fog adatni.

A főnnebbi árverésre, írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, melyek azonban sajátkezűleg írva, és 10% bánatpénzzel ellátva, folyó hó 10-dik napjáig a helybeli cs. kir. pénzügy-igazgatóság-hoz mulhatatlan benyújtandók. Ezen írásbeli ajánlatoknak határozottan tartalmazniuk kell, hogy az ajánlkozó az árverési föltételeket teljesen ismeri, és magát azoknak mindenképpen alávetni kész.

A további árverési föltételek, mind a helybeli pénzügy-igazgatóság, mind pedig a kolos-monostori uradalmi felügyelőség irodájában, a szokott hivatali órákon megtekinthetők.

Kolozsváron, október 1-ső napján, 1858.

(525) — (4—4)

Porcellán-gyári raktár.

Alólírt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy a cs. k. szabad. Pirkenhammeri porcellán-gyárnak egyedüli raktára Kolozsvárt a nagy-piaczón, gr. Gyulai Lajos 162 számú házánál vagyon; a hol is a már ösmeretes legjobb fajta szép porcellán-edények: u. m. a legújabb és elegánsabb asztali, kávé, theás és mosdó-terítékek, csemege-tányérok, virág-mecsendezők, süteményes, gyümölcsös, és confectes-tálak és még számtalan meglepő szépségű luxus-tárgyak olcsó gyári árjegyzék szerint nagyszerű kiállításban kaphatók.

Szenkovics Márton.

(530) — (3—3)

A tiszelt cs. kir. kolozsvári urbéri törvényszéknek idei augusztus 7-kén 130 szám alatt kelt végzése alapján a tiszelt cs. k. tordai járás-hivatal mint törvényszék folyó hó 13-káról 2467 szám alatt az Alsó-járai tagosítás iránt íten helyett tartandó tárgyalást folyó évi október 14-kére délelőtti 11 órára tűztvén ki, erre az érdekeltek ezennel figyelmeztetnek. Alsó-járásban szeptember 23-kán 1858.

Káli NAGY ELEK, a járai birtokos és birtokossági felhatalmazott.

(499) — (4—6)

STEIN JÁNOS kiadókönyvtárus-nál Kolozsvárt

VEGYTANI KÉPEK A KÖZÉLETBŐL. Johnston nyomán, kiadja Csengery Antal. 2 köt. 3 ft.

Dumas Sándor, Egy galamb története. Ár 48 kr.

Dr. HEGEDÜS LAJOS. Irománpéldák a polgári törvénykönyvhez, s az ideiglenes polgári perrendtartáshoz. Ár kemény kötésben 8 ft.

(516) — (5—15)

Alólírt tisztelettel jelentem a t. cz. közönségnek, hogy a vasút közelebb tartott világhírű lipesei nagy vásárt, a honnan ellátam raktáromat a legújabb divatu prémekek, bélesekkel és szövetekkel, valamint el vagyok látva a legújabb divatu női öltönyökkel, bündákkal, otthonkák, muff és több körömhöz tartozókkal, ugy legújabb pesti divatu férfi téli magyarkakkal, bélelt köpenyek, boberek, utazó bundák és tengeri főkából készült felső kabátokkal, lovagló bekesekekkel és különös szép láma-bőrök és abból készült szőnyegekkel. (Teppich)

Azon bizodalom, a mit már számos évek óta van szerencsém birni a t. cz. közönségtől csaknem az egész országban, bátorít ajánlani ügyelmökre újonnan ellátott nagy raktáromat, annyival inkább, minthogy első kezektől vásárolván, igen jutányos áron szolgáltatom.

Elvállalok minden megrendeléseket pontosan elkészíteni, megjelenek az ország nevezetesebb vásáraiban kész műveimmel. Raktárom van Kolozsvárt, Belmagyar-utca, 440. szám alatt.

Kolozsvárt, őszelő 7-kén, 1858.

Balás József.

(536) — (2—3)

Eladó jószág.

Kolozsvártól három, Tordától 2 mföld távolságban egy szép, 1900—2000 hold szántó-földekből, rétekből és erdőkből álló tiszta csaknem egészen fogosított jószág szabad kézből eladó. Ezen jószághoz tartozik 5 — 60 atkai malom, két helységben egész, egyben fél korcsmázási jog, és a tordai országot vonalán egy jó korcsma. Van a jószágon csaknem új, kényelmes lakház, mindenféle gazdasági épületek egészen

(460)

(3—8)

Tapasztalás útján legjobbnak bebizonyult biztos
hatású **hajnevelő**

AZ

EAU DE LOB,

mely megújítja a hajnövést, és szépíti és tartóssá teszi a hajazatot egész életre.

Feltalálta **LOB LIPÓT** ur, német vegyész.

Franciaország és más államok legolvasottabb újságai, mint igen jeles találmányt, dícsöritik Lob ur hajvizét. Valóban sohase találtatt még fel becsebb szer a hajnövesztésre. Hiteles bizonyítványok teljes biztosítékot nyújtanak, hogy ezen EAU DE LOB bal a legkopaszabb fők és legétebb személynél a legfényesebb eredményhez jutottak. Kétségkívül tehát, hogy ezen gyógyszer víz, melynek a feltaláló, hogy a hamisítások meg-hiusztassanak, nevét kölcsönöz: a haj növesztését, vastagítását és tartóztatását illetőleg minden eddigi szerkesztményeket jóval felülmúl.

Használati utasítás azok számára, a kiknek fején kopasz helyek vannak.

Hogy a porusok kinyíljanak és a fejbőr nagyon tiszta legyen, a gyógykezelés ideje alatt a főt egy hét minden három napon közönséges szappannal megmosni, hogy a fejbőr tökéletesen tiszta legyen és maradjon. De a kopaszági foltok minden reggel lemosandók. Miután a fők jól kiszáradtak, meg kell áztatni a fejbőrt és a kopaszági foltokat EAU DE LOB-bal, melyet csepegtetve kell ráönteni, s az ujjak begyével e nedűt úgy dörzsölni a fejbőrhöz, hogy az mindenütt megnyirkosodjék, s úgy kell hagyni, hogy száradjon. A kopasz helyek naponta négy-szer-öt-ször megáztatandók, ahhoz képest, a mint a fejbőr kisebb-nagyobb mértékben elvesztette a haját.¹⁾

A kezelés ideje alatt, a mennyiben lehet, őrizkedni kell alhajazat vagy valamely néhez főrevaló viselésétől, hogy növeszzenek indulandó hajszálak el ne mecsesvésszenek.

Asok, a kiknek igen ritka a hajuk és a kiknél az hullásnak indult, a tenturi utasítás szerint naponként csupán egyszer-kétszer szükséges megnevelésitni fejük, de kell, hogy minden harmadik napon szappannal megmossák²⁾; mire a legszebb eredményt fogják tapasztalni. Mosásnál lágy meleg víz használandó.

Egyetlen üvege EAU DE LOB elégséges a haj hullásának megszüntetésére és föllevenítésére. Két üvege elég, új haj növesztésére. De azon főknél, hol a fejbőr igen beteg és kopasz, három négy üvege szükséges, hogy új hajnövést idéztessek elő.

Hogy a hajszál megtartassék és szépíttessék, különösen tanácsolom és ajánlom egész éven át folytatni az EAU DE LOB használatát, midőn is ekkor hetenként csak egyszer kétszer szükséges a főt megnevelésitni, s minden hónapban csak egyszer szappannal megmosni. Ez egy kis kiadás lenne; de a bámulatos eredmény, a kitűnő szép haj, kimaradhatlan következménye.

¹⁾ Hogy a bőr gyulladását ne kapjon, a főt nem szabad se élesfogú fésűvel, se kézfóval takarítani.

²⁾ Hölgyeknek tanácsolható, az első használat előtt fürdőt venni, hogy hajukat kitakaríthassák.

N. B. A hölgyek, mielőtt fejüket megmossák, hajukat hosszúságuk szerint a két végén össek ösze, hogy mosás közben ne bonyolodjanak össze fűtjeik. — Ugyintén fontos, hogy az EAU DE LOB használatát alatt a haj el ne nyírassék vagy le ne borotváltsassék, minthogy az a haj életnedvére káros hatású, s azt igen absorbeálja.

A hajhullás főokai.

I.

A hajkenőcs-kereskedők állítják, hogy ők a szerkesztményeikben tartalmazott vegyreszek hatása által a hajra nézve minden ugynevezett gyógyító-eredményt elérnek, melyeket oly dagályosan proklamálnak. Nem elég állítani, hogy valami az, a minek lennie kell; szükség azt be is bizonyítani.

Miután azonban az értelem és tudomány törvényei szerint, minden zsiradék a haj növéseinek ellenére hat, mivel az bedugván a porusokat, egyfelől gátolja a levegő hatását, mi a haj növésehez szükséges, másfelől akadályozza a vér tisztulására oly szükséges kigőzöl-gésit oly folyadékknak, melyeknek a porusokon szabadulniuk kellene: ebből következik megsemmisülése a haj életére, azon mértékben, a melyben a zsiradék használtatik. Épp így, hogy egy kővér testrészt a bőrbe behasson, dörzsölni kell: a dörzsölés pedig meg-rongálja a még meglévő hajszálakat, melyek ezen káros műtétnek nem állhatnak ellen. Egyszerű tehát bebizonyítani, hogy az adalek, melyet a zsiradék tartalmaz, a testre nem hathat, mivel a zsírrész gátolja; s mivel egy zsíros tárgy csupán a hőség által terjed ki, s csak erős dörzsölés, tűz és erős savany által emésztődik fel: könnyen megfogható, hogy e zsír, mely dörzsölés által hat be, visszaesik eredeti állapotjába, s ekkor mint kővér ta-padék marad a fejbőrön, a hajrendszer minden életi tevékenységének ellenszégül, s annak veszélyes rongálását idézi elő, mi a hajsemmisülést idézi elő. Minden hajkenőcs te-hát éppen ellenkezőleg a haj hullását segíti elő, miután a hajrendszer ellen működik, be-dugja a porusok nyílásait, s tönkreteszi a titoktelesség gyök életrejét, mi a haját tenyészíti. Minden pomade tehát szomorú bizonyítványa azok tudatlanságának, kik azok hatását dícsöritik, s aival dicsekednek, hogy olyat szerkesztettek, mely a haját növeli.

Az életnedv, a haj egyetlen tápláló anyaga, a test szervezete által termeltetik és a haját csak a hajrendszer egészségi állapotának mértéke szerint segítheti elő és táplálhatja. A hajrendszer a fejbőrben számtalan gyökből áll, melyeknek mindegyike egy-egy hajszál anyaméhe. Ezen felfogható oknál fogva a haját újból lehet születni, megszabadítván a haj-rendszert minden káros befolyástól, mely a hajszálakat életnedvét megrontja. Meg kell tehát az utakat nyitni, melyekbe a hajnedvnek behatni, s ott körüljárni kell; meg kell a fejbőrt tisztítani a nyirkoktól és idő múlva megromlott anyagoktól; és megynitni a porusokat, hogy a kigőzölés és a tápláló nedv behatása akadály nélkül történhessen. Végre szükség oly szert használni, mely tulajdonságánál fogva testünk nedvével könnyen teszi magát össze-köttetésbe, hogy a fejbőr megtisztulassék, megerősíttessék s az eredeti rend helyreállit-tassék; a mikor is a haj csálhatatlanul nőni és újjászületni fog, mi az EAU DE LOB használatát által eszközölhető.

II.

A hajhullás és egyszersmind minden más ily nemű bajok oka elvitathatlanul a fejbőr kisebb-nagyobb mértékbeni elhűlésében rejlik. A kigőzölés rögtön megszűnése hűlés ál-tal néha elégséges előidéző a hajtápláló részek szerve megromlását, s a legnagyobb haj-pusztulást vonhatja maga után, ha a bajt elharapozni hagyják, a helyett hogy egy biztos szert használnának.

(488)

(6—6)

Stein Jánosnál bizományban
megjelent és minden könyvtárban kapható:

Hóry Farkas

KÖLTEMÉNYEÍ.

Ára fűzve 2 frt, kemény kötetben 2 frt 20 kr
diszkrétben 2 frt 50 kr.

Tartalom:

GENRE-K.

Új ipar-ág. Szűcs Pál gazda. Berki Ferencz. Politi-cus egyházi. Aladár és Örsze. Dóri András tana. A jégáti eklézsia. A molnár és csapáros. A harangozó. Az írtel. Tyúkodi Tóbiás. Miksa úr. Fársáng után. A lehtűt szereltem.

BALLADÁK.

Nemes vetély. Pálffy Miklós. Hunyadi kormánybötia. Gálffy János. A fekete ember. A szép alispán. Az aranykereszt.

KÖLTŐI BESZÉLYEK.

A rabló. Az árva. Nyárlak és Veres Gyuri. A vörös kereszt. Bitó-domb. A kis pástor.

SATYRÁK.

Fiam-uram. Griselidis. Szerelmes. Bódi Peti tapasztalás. Magas költészet.

NÉPDALOK.

L—XVIII.

NÉPREGÉK.

Hódító Kis Sándor. Az aranysej halász.

VEGYESEK.

Buborék. Életkép. Három számár. Bácsu. Néphym-nusz. Napszamos estinája. 1856 aug. 11-ke. Jókai Mór-hoz. Tompához — Mihály napján 1856. Kis fiam halálán. Szép kis anygal. Ev végén. Új-évre. Kótaj. Bortal. Kis leány. A halokló nagyapa. Kilyén Ferenczhez. A kop-pantó. Legeslegelő. A koszoru. Gyász-géne. Szerel-més és vajas kenyér. Bölcsődal. Némhöz. A temető. Számo-lat. a sorssal. Még egy olyan. Poetico-prosa. Fő-fűzés. Életalkony. Petőfőhez. A vén földműves. U. L. barátom kőrágyánál. A legkisebb Dózsához. Fársáng. Az erény. A koldusbot.

(527)

(3—6)

Alórlirtak tisztelettel jelentik a t. cz. közönségnek, miszerint ösztönözölve azon ma-gas pártolás által, melyben rövid megletelep-dés k ideje alatt részesültek, angolhoni (gy-nöküket megbizták Europa-hírű „Hon ble Hudson's Bay Compay in London“ a világ minden részéből szerkesztetett börtütemé-nyökből az idei országos vásáron különbféle legritkább, s jobb bőrök beszerzésére; mely megbizásnak miután ügyöknök teljes megelé-gedésre eleget tett, figyelemzetni bírtak a t. cz. közönséget gazdagon kiállított raktárak megsemmisítésére, mely jószág, választékos-ság, s lehető mérsékelt áránál fogva, a kül-földiekkel méltán vetekedik, s a mellett, hogy mindennemű szöcs-készletek, s prémek nagy választásban találhatók, megrendeléseket is készséggel fogadva, jól, pontosan, és olcsón végeznek.

Magokat a nagyérdemű t. cz. közönség pártfogásába ajánlják.

Raktárak Kolozsvárt, piacszor b. Szent-keresztű háznál 7-dik sz alatt.

Prohátzki és társa

(515)

(3—6)

Stein Jánosnál Kolozsvárt ké-szülnek a most divatozó és kedveltdom-boru fehér nyomtatással, s Wittich József által M.-Vásárhelyt is megrendelhetők:

100 Látogatási jegy egyse-ruen vagy koronával 2 ft — 2 ft 40 kr pp.

100 Levélnek való 8-rétű papír névvel vagy név és koronával, vagy csak kezdő betűkkel és koronával, vagy a nélkül 1 frtől 4 ft .0 krig pp.

Hivatatok, intézetek, irodák számára 5—6 sorból álló feliratok is készülnek mérsékelt díj mellett.

(480)

(9—12)

STEIN JÁNOSNÁL Kolozsvárt, és **WITTICH JÓZSEFNÁL** M.-Vásárhelyt kapható:

Nagyobb és kisebb (tárczába való) hasonlítás és pénz-átvál-tási táblák tekintettel a folyó évi november elsőjéül kezdve forgalomba jövő új és régi pénzemrekre.

Ára e czélszerű tábláknak 1-től 6 kr p. p.

(540)

(1—3)

Eladó bor.

Ballán, Szilágy-Somlyó közelében vagyon 4000 veder 1856, és 1857 beli színbor eladó. Értekezhetni Ballán helyben, tulajdonos Nagy Istvánnal.

III.

A testi fáradságok, valamint a lélek rendkívüli megfeszítése, gyakran igen erős ki-gyözlést idéznek elő, s így megrongálják a hajrendszer szabályszerű munkásságát, és lassanként a hajazat életerejét is, mi pedig annak fentartására elkerülhetlen szükséges.

U. I. Ha az EAU DE LOB növényi enyvrészei kiválnának, ez mitse von le a víz jó-ságából. Az ülep nem használandó. Ez csak az EAU DE LOB szűrődésének következtése

DE LOB LIPÓT.

Ára egy üvegnek 4 ft. p. p.

Kapható: GÁL SIMON kereskedésében Kolozsvárt Belső Közép-utcájában.

(292)

Elismerés

Bittner Gyula, gloggnitzi gyógyszerész urnak.

Tisztelt uram!

Egy trattenbachi haszonbérő leánya, névszerint Tauchner Maria Anna, 20 éves, a mult nyáron menet közben nagyon folhevülvén, hegyi hideg vizet talált inni. minek követ-keztében mellfájdalmat és oldalnyílásokat kapott, ezt nyálka- és vérköpes követte, míg végre oly beteg lőn, hogy a haloiti szent kenetet fölvette. Azonban orvosi rendelet követ-keztében az ön schnebergi növény-alloppját használván, már két üvegce bevétele után jelentékeny javulásnak örvendett, s immár isten segédelmével remélheti, hogy az ön schnebergi növény-alloppjának használata által egészségét teljesen vissza fogja nyerni.

Szolgáljon ez önnek örvendetes tudomásul schnebergi növény-alloppja különös gyógyerejéről.

A fennebbieket igaz lélekkel és saját kezű aláírás mellett bizonyítjuk.

Trattenbach, január 8-dikán 1857.

Trattenbach

egyh.

pecsétje.

Schropp J. F. Károly s. k.

lelkész.

Kranichberg

közsz. előjárásága

pecsétje.

Weninger Mátyás

s. k. polgármester.

Valódi Schnebergi-Növény-Allop kapható:

Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerész-nél; Brássóban: Gyertyánffy Tor-dán; Wolff G. gyógyszer. M. Váshelyen: Braun József és társánál; Aradon: Phobst F. J.; Temesváron: Kraul János Lugoson: Arnel József; Ver-se-czen: Carnass J.; Pancsován: Graff W. K. gyógyszer.; Kubinyban: Czitkawstó Baláznál. Szászváron: Guth Spech.

Az elősorolt bizományos urnaknál kapható a jelesnek elismert dr. Eberhard féle GÖR-VÉLY-NYALAT (Scrophel-Lattwerge), mely sokkal gyógyerősebbnek és hathatósab-bnak bizonyult be, mint a májolej, s minden ércz- vagy narco-ticus méreganyagtól ment továbbá a GÖRVELY-SZAPPAN, mely mindennövényfürdőtökéletesenélkülözhetőt tesz.

(466)

Stein Jánosnál megjelent s általa minden könyvtárúsnál kapható:

Erdélyi történelmi adatok

3-dik kötete; szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre. Ára füzve 1 ft 30 kr., mind a három kötet 4 ft 30 kr.

(448)

Krombholz orvostudor

GYOMOR-LIKŐRE.

(Krombholziana.)

E likőr a legújabb vegytani vizsgálatok nyomán gyógyerejű virágokból, gyökerekből és fű-vekből lepárolt szeszes-folyadék, feltalálta a gyógytudományra nézve korán letűnt első nagyságu csillag, a prágai orvosi klinika tanára és első orvosa, Krombholz Gyula orvostudor.

Ez oly szerencsés összeegyeztett vegyületgyógyerejű növényekből készül, és k lönösen az emésztő szervekre igen jó hatásu, ajánlható pedig üdvös kísérőnek vadászaton, hegységi kirán-dulásokon és uton, és mint gyomormelegítő igen jótékonyan foly be az egészségre.

Egy üveg ára 30 kr. p. p. két üveg bepakolása ára 10 kr. p. p.

Gyógyvizek:

Ivándai (keserűvíz), Budai (keserűsós víz), Gleichenberg és Karlsbadi kap-ható, és egyéb minden nemű gyógyvizekre rendelvényeket elfogad.

Kolozsvárt, KOZÁK EDUARD

„Katoná” című fűszerkereskedése.

(450)

Szállitmányi Hirdetés.

A es. k. szab. tiszai vaspálya szállitmányozói

HOLLÄNDER TESTVÉREK PESTEN

A. Steinfeld és Feischl Debreczenben és N.-Váradon

ajánlják szolgálatukat, Debreczen és N.-Váradon át Erdély és visszafelé szállitandó javak fölvetelére, jó kezelés s főleg kedvező feltételek mellett.

Ügynökség:

N.-Váradon Adler Ign. és Fenyvessy, Zöldfa-utczá, szem-ben a „Zöldfához” címzett szállódával.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

(421)

(13-13)

Stein János-nál Kolozsvárt és Wit-tich József-nél M.-Vásárhelyt kaphatók:

Legújabb és leghasznosabb

MÉHESZ KÖNYV,

több évi tapasztalás után írta Korbuly János. Ára 12 kr.

CZIGÁNY adomák. Közli Vig Dezső. Ára 24 kr. p.

Egy mezei gazda élete,

elkerülhetetlenül szükséges olvasó-könyv, a kisebb tehetségű gazdák s főleg a közné-p számára, írta Biró Miklós. Ára 1 ft 20 kr.

Az erdélyi gazda kézikönyve,

a gazdaságot alaposan tanulni igyekezők számára. Ára csak 1 forint.

Milotai Ferencz,

Utatis a

SELYEMÉSEPERFA

tenyésztésre.

Írta: VÁRADI SÁMUEL.

Egy köre metszett táblával, ára : 24 kr. p.

Kempelen Győző magyar nyelv-tani gyakorló-könyv, ára 30 kr.

NEMZETISÉG. Írta Mocsári Lajos. Ára: 1 ft 48 kr. p.

AZ ÚJ ERDŐTÖRVÉNY, A POLGÁRI magánjog és nemzetgazdasági érdekek szempontjából, magyaráz-za Mészáros Károly. Ára 1 pft.

MÉSZÁROS K. Az urbéri hátralékok kö-rüli törvényes eljárás, az 1857 szeptemb. 26-ról kelt cs. k. nyiltparancs, rendeletek szerint. Ára 1 ft.

A „LUCIFER KISASSZONY,” regény folytatása megjelent Vénus szerelmei cím alatt. Ára 1 ft.

Török János, publicistikai és nem-zetgazdasági némely dolgozatai ára 3 ppfr.

A TAGOSZTÁLYBAN VALÓ ZAVA-rok tiszta hozataláról, írta Balázs-házy János magy. tud. t. tag. Ára 40 kr.

HAZÁNK. Közlemények a nemzeti tör-ténetek és honismeret köréből, szerkeszti Török János a magyar academia tagja, 1 nyolcz füzetből álló évi folyamnak ára 5 ft.

Kempelen Riza, újabb beszélei, 2 köt. ára 2 fr.

(499)

(4-6)

STEIN JÁNOS kiadókönyvtárúsnál Kolozsvárt

éppen most jelent meg, és minden könyvtárúsnál kapható:

LATIN-MAGYAR

ISKOLAI SZOTÁR.

Dolgozta

nehány kolozsvári tanár.

Szerkesztették

Finály Henrik és Régeni István.

62 iv. N.-8-rét.

Sűrű diszes nyomással ára 5 pft.

E munka a legjobb, és legújabb philologiai kútfőkből nagy gonddal van egybeszerkesztve, és történelmi, hitregei és régiségiani magyará-zataival, a hiányzó ebbeli kézikönyveket is nagy mértékben pótolja. A szerkesztők, mint tapasztalt szakitanitók mindent elkövettek, hogy e munkával biztos és könnyen kezelhető vezért nyújtsanak a gymnasiumi ifjúságnak az őskori romai remekírók olvasására.

Hogy a könyv megszerzése az iskolákra nézve könnyebb legyen, a kiadó az egyenesen nála megrendelt példányokat bérmentesen szállitja rendeltetése helyére, és minden egyszerre rendelt tíz példány után egy tisztelet példány-nal szolgál.